మీరట్ కుట్రకేసులో కమ్యూనిస్టు నిందితుల సంయుక్త ప్రకటనలో భాగాలు

1929 మార్చి 20న చార్జిషీటు పెట్టి 1933 జనవరి 16న సెషన్సు కోర్టులో తీర్పు చెప్పబడిన మీరట్ కమ్యూనిస్టు కుట్రకేసు 31 మందిపై పెట్టబడింది. ఇది ప్రపంచ చరిత్రలోనే పెద్ద కుట్రకేసుగా పేర్కొనబడింది. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, పెజంట్స్ అండ్ వర్కర్స్ పార్టీలకు చెందిన సభ్యులూ, ట్రేడ్ యూనియన్ రంగంలో పనిచేస్తున్న కార్యకర్తలూ, బ్రిటిష్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులూ ఈ కేసులోని ముద్దాయిలు. 1. బెన్ బ్రాడ్లే 2. ఫిలిప్ స్ప్రాట్ (వీరిద్దరూ గ్రేట్ బ్రిటన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులు) 3. ముజఫర్ అహమ్మద్ 4. షంషుల్ హుదా 5. అయోధ్య ప్రసాద్ 6. సోహన్‌సింగ్ జోష్ 7. మీర్ అబ్దుల్ మజీద్ 8. పి.సి.జోషి 9. ఎస్.ఎ.డాంగే 10. యస్.వి.ఘాటే 11. కె.ఎన్ జోగ్లేకర్ 12. శాంతారామ్ శ్యామల్‌రామ్ 13. శివరామ్ నింబకర్ 13. మిరాజ్‌కర్ 14. జి.అధికారి 15. షాకత్ ఉస్మానీ 16. అమీర్ హైదరాలీఖాన్ (అసలు దొరకలేదు. మద్రాసు చేరి రహస్య విప్లవ కార్యక్రమాలు చేపట్టాడు. ఈ 14 మంది భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులు) 1933 జనవరిలో సెషన్స్ కోర్టులో చారిత్రాత్మకమైన ఈ ప్రకటన చేశారు. 17. రాధా రమణ మిత్ర 18. ధరణీకాంత గోస్వామి 19. గోపేంద్ర కృష్ణ చక్రవర్తి 20. గోపాలవాసర్ 21. డుంద్ రాజ్ తెంగీ (ఈ ఐదుగురు పెజెంట్స్ అండ్ వర్కర్స్ పార్టీ సభ్యులు) 22. శివనాధ బెనర్జీ 23. కిషోర్‌లాల్ ఘోష్ 24. ఎం.జి.దేశాయ్ 25. హచిన్‌స్సన్ 26. చౌదరి ధర్మవీర్ సింగ్ (ఈ ఐదుగురు మరి ఆరుగురు ఏ పార్టీకి చెందని జాతీయ విప్లవకారులు). ఈ 31 మంది పైన రాజద్రోహ నేరం తదితర సెక్షన్‌ల క్రింద చార్జ్ షీట్ పెట్టబడింది. దీనిలోని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ స్థాపక సభ్యులు 14 మంది కోర్టు బోనులో నుంచి చారిత్రాత్మకమైన రాజకీయ ప్రకటన చేశారు. దాని సంక్షిప్త రూపంలో ముఖ్యాంశాలు జనశక్తి పాఠకుల కోసం ఇక్కడిస్తున్నాం. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమ చరిత్ర కంభంపాటి సత్యనారాయణగారి రచనలో అనుబంధంగా ఈ ప్రకటన యివ్వబడింది. దీనిని ముజఫర్ అహమ్మద్‌గారి "కమ్యూనిస్ట్స్ ఛాలెంజ్ ఇంపీరియలిజం ఫ్రం ది డాక్" పుస్తకం నుండి సేకరించిన ముఖ్యభాగాలకు సరళానువాదమని కంభంపాటి గారు చెప్పారు.

ఈ ప్రకటనలో భారత వ్యవస్థను వలస, ఫ్యూడల్–అర్థఫ్యూడల్ వ్యవస్థగా పేర్కొన్నారు. సాగే విప్లవం బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవమనీ సూత్రీకరించారు. ఈ విప్లవ లక్ష్యాలు: 1. బ్రిటిష్ పాలనను కూలద్రోసి సంపూర్ణ రాజకీయ, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించడం; 2. సామ్రాజ్యవాదంతో ముడిపడి వున్న ఫ్యూడల్–అర్థఫ్యూడల్ వ్యవస్థలను రద్దుచేయడం 3. ప్రజానురంజకమైన ప్రజాతంత్ర వ్యవస్థను నిర్మించడం. ఇది బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవమైనప్పటికీ బూర్జువావర్గం దీనికి నాయకత్వం వహించజాలదనీ చెప్పారు. నూతన లేక జనతా ప్రజాతంత్ర విప్లవమని విస్పష్టంగా చెప్పకపోయినప్పటికీ కార్మికవర్గ నాయకత్వాన మాత్రమే ఈ బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవం విజయవంతమవుతుందని చెప్పిన దానినిబట్టి పాతకాలపు (యూరప్‌లోవలె) బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవం కాదనేది స్పష్టం. భారత బూర్జువావర్గం బ్రిటిష్ వ్యతిరేక విప్లవాన్ని నీరుగారుస్తున్న తీరునిబట్టీ, చైనా విప్లవంలో బూర్జువావర్గం వెన్నుపోటు పొడిచిన అనుభవాల నుంచి వారు ఈ నిర్ధారణకు వచ్చారు.

భారత బూర్జువావర్గాన్ని కాంప్రడార్(తాబేదారీ, దళారీ) పెట్టుబడిదారీ వర్గంగానూ, బూర్జువావర్గంగానూ వేరు చేశారు. సామ్రాజ్యవాదం, దాని మిత్రులైన సంస్థానాధీశులూ, జమీందారులు, భూస్వాములూ, ఉన్నత ప్రభుభక్తులు ఒకవైపూ కార్మికులు, రైతులూ, పట్టణ పేదలూ, పెటీబూర్జువావర్గం, విప్లవ చైతన్యంగల యువకులు మరోవైపు వుండి సాగే పోరాటంగా వుంటుందని సూత్రీకరించారు. బూర్జువావర్గం వూగిసలాడుతూ క్రమంగా సామ్రాజ్యవాదంతో చేతులు కలిపి విప్లవ ప్రతీఘాతుక పాత్ర నిర్వహిస్తుందనీ చెప్పారు. బ్రిటిష్ వ్యతిరేక విప్లవోద్యమానికి సానుకూలంగా వున్నట్లుంటూనే అది ప్రతీఘాతుక పాత్ర నిర్వహిస్తుందని స్పష్టపరిచారు.

కనుక ఈ విప్లవానికి పారిశ్రామిక కార్మికవర్గమే నాయకత్వం వహించాల్సి వుంటుందనీ, బూర్జువావర్గం వహించజాలదనీ విస్పష్టంగా చెప్పారు. గాంధీయిజం బూర్జువా సంస్కరణవాదమనీ, దోపిడీవర్గాలకే అది సేవచేస్తుందనీ వారి ప్రకటనలో కరాఖండిగా వెల్లడించారు.

1933లో 14 మంది కమ్యూనిస్టులు చేసిన ఈ ప్రకటన శత్రువులను, మిత్రులను వేరుచేసి విప్లవానికి నాయకత్వమెవరన్నది స్పష్టపరచింది. బూర్జువావర్గ విద్రోహకర పాత్రను చూడగలిగింది. కానీ బూర్జువావర్గం గురించి విస్పష్ట అవగాహన నివ్వలేకపోయింది. బ్రిటిష్ వ్యతిరేక పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన బూర్జువా వర్గాన్ని జాతీయ బూర్జువా వర్గమని పరిగణించినట్లుగా వుంది. అయతే అది విప్లవానికి ద్రోహం చేస్తుందని పేర్కొంది. ఈ ప్రకటన తర్వాత భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ మరింత పరిశీలనతో పార్టీ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించుకోగలిగి వుండేది. కానీ ఏ ప్రాంతం వారు ఆ ప్రాంతంలోనే కృషిచేస్తూ అసంఘటితంగా వుండి దీనిపై శ్రద్ధ పెట్టలేదు. దీని ఫలితంగా కాలక్రమంలో బూర్జువావర్గంపై భ్రమలు పెంచుకొంది. బూర్జువావర్గం యొక్క దళారీ స్వభావాన్ని చూడటం మానివేసింది. బూర్జువావర్గ నాయకత్వానికి తోకగా మారి సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటానికి ఛాంపియన్ గాలేకపోయింది. వక్కాణింపులు మావి.

– సం॥

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం భారతదేశాన్ని దోచుకొంటూ, దాని ఆర్థికాభివృద్ధినీ, సకల విధాలైన అభివృద్ధినీ అడ్డుకొంటూండడంవల్ల నేటి పరిస్థితి బాహ్యాత్మకంగా విప్లవ స్వభావాన్ని కలిగి వుంది. ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు సామ్రాజ్యవాద ఆధిపత్యం నుంచి విముక్తి చెందడానికి పోరాడక తప్పని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కార్మిక–కర్షకులు ఖచ్చితంగా విప్లవ మార్గమే ఎంచుకుంటారు. ఇందులో సందేహం లేదు. బూర్జువావర్గం కూడా స్వాతంత్ర్యాన్ని కాంక్షించేందుకు అతిబలవత్తరమైన కారణాలు వున్నాయి. సామ్రాజ్యవాదం

మన పరిశ్రమల పట్ల అభివృద్ధి నిరోధక విధానమవలంబిస్తోంది. మన కరెన్సీని స్వప్రయోజనార్థం తన అదుపులో వుంచుకొంది. (ఉదాహరణకు, యీ మధ్యనే, పడిపోతున్న బ్రిటిష్ పౌను విలువతో మన రూక విలువను ముడిపెట్టడం). ప్రజల దోపిడీ ద్వారా లభిస్తున్న లాభాల్లో అత్యధిక భాగాన్ని తాను మింగుతోంది. సామ్రాజ్యవాద దోపిడీవల్ల యిలాంటివే అనేక నష్టాలు, చిన్నవీ పెద్దవీ కలుగుతూండడం చూస్తే, బూర్జువావర్గం సామ్రాజ్యవాదం పట్ల శత్రువైఖరి నవలంబించడం తప్ప మరో మార్గం లేదనిపించక మానదు. ఇక, మధ్య తరగతి విషయం. దీనినే పెటీబూర్జువావర్గం అంటాము. అంటే, బూర్జువా వర్గంలో క్రింది శ్రేణికి చెందిన వర్గం : చేతి వృత్తులవారు, పేదలైన యితర వృత్తులవారు, మేధావులు వగైరా. వీరు స్వాతంత్ర్యం వల్ల బూర్జువావర్గం కంటే అధికంగా లబ్ధి పొందుతారు. ఇక సంస్థానాధీశులున్నారు; జమీందార్లు, భూస్వాములు వున్నారు; సామ్రాజ్యవాద వ్యవస్థతో సన్నిహితంగా ముడిపడియుండి దానివల్ల లాభపడే ఉన్నత బూర్జువావర్గం, ఉన్నత వృత్తులవారు వున్నారు. వీరిని మాత్రమే ఖచ్చితమైన విప్లవ ప్రతిఘాత శక్తులుగా పరిగణించాలి.

భారతదేశంలో విప్లవం త్వరలోనో, కాస్త ఆలస్యంగానో వచ్చి తీరుతుంది. ఆ విప్లవం యీ ప్రధాన లక్షణాల్ని కలిగియుంటుంది:
1.బ్రిటిష్ పాలనను కూలద్రోసి సంపూర్ణ రాజకీయ, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించడం;

2. సామ్రాజ్యవాదంతో ముడివడియున్న ఫ్యూడల్, అర్థఫ్యూడల్ వ్యవస్థల్ని (స్వదేశ సంస్థానాలు, జమీందారీ విధానం, భూస్వామ్య విధానం) రద్దుచేయడం;

3. ప్రజారంజకమైన ప్రజాతంత్ర వ్యవస్థను నిర్మించడం. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, భారతదేశంలో విప్లవం బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవమై యుంటుంది.

ఈ విప్లవాన్ని ఏ సామాజికశక్తులు తీసుకొస్తాయి? ఇది బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవమే అయినా, దీన్ని అమలుజరిపేది లేదా నడిపేది బూర్జువావర్గం కానక్కర్లేదు. భారతదేశంలో జాతీయ విప్లవాన్ని బూర్జువావర్గం నడపదు. బాహ్యాత్మకంగా, అది విప్లవపంథా అనుసరించజాలదు. ఇందుకు కారణాలు : 1. భారతీయ పరిశ్రమల్లో బ్రిటిష్ పెట్టుబడులకు, జాతీయ పెట్టుబడులకు మధ్య సన్నిహిత సంబంధం వుంది. బ్రిటిష్ పెట్టుబడులకు ఆధిక్యత వుండేటట్లు యీ సంబంధాన్ని పెంచడం బ్రిటిష్ పాలసీ. అందుచేత, ఘర్షణ అంతకంతకు కష్టమవుతుంది; 2. ఎగుమతి దిగుమతులు అధికంగా బ్రిటిష్ ప్రయోజనాల కనుగుణంగా జరుగుతున్నాయి. దిగుమతి అయ్యేవన్నీ బ్రిటిష్ సరకులే. ఈ ఎగుమతి దిగుమతులమీద మన వర్తక పెట్టుబడిదారులు ఆధారపడి యున్నారు. వీరే తాబేదారీ (కాంప్రెడార్) పెట్టుబడిదారులు. ఈ వర్గం, చైనాలోలాగ, సామ్రాజ్యవాదం పట్ల విధేయతతో మెలగుతూ వుంటుంది; 3. సామ్రాజ్యవాదాన్ని విధేయతతో సేవించే ఫ్యూడల్ భూస్వామ్య వర్గ ప్రయోజనాలతో బూర్జువా వర్గానికి దగ్గర సంబంధాలున్నాయి. పారిశ్రామిక పెట్టుబడుల ప్రాథమిక సమీకరణలో అధికభాగం భూ ఆదాయం మీద వచ్చిందే. సంస్థానాధీశులకు పరిశ్రమలు సంస్థానాల్లోనూ వున్నాయి. బ్రిటీష్ ఇండియాలోనూ వున్నాయి. భూస్వాముల్లో అనేకమంది పరిశ్రమల్లో కాక వడ్డీవ్యాపారంలోను, భూములమీద, వర్తకం మీద పెట్టుబడి పెడుతున్నారు. వీరి ప్రయోజనాలు రాజకీయంగా అభివృద్ధి నిరోధకమైనవి; 4. భారత దేశంలో బూర్జువావర్గం బలహీనమైనట్టిది. భిన్న రాజకీయ పార్టీల మధ్య అది చీలి వుంది (కాంగ్రెసు, లిబరల్ ఫెడరేషను, మతోన్మాద సంస్థలు).

బూర్జువావర్గానికి తన బలహీనత తనకు తెలుసు. పారిశ్రామిక, వ్యవసాయరంగాల్లో వర్గ సంఘర్షణ పెరుగుతూందని కూడా దానికి తెలుసు. అందుచేత, ప్రజల్ని రంగంలోకి దింపి విప్లవ మార్గమవలంబిస్తే, ఉద్యమాన్ని తన కంట్రోలులో వుంచుకోలేకపోవచ్చు. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, భారతదేశంలో బూర్జువావర్గం బలహీనమైనట్టిది. దాని ప్రయోజనాలు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంతోను, ఫ్యూడలిజంతోను పెనవేసుకుపోయాయి. రెండోవైపు, తన ప్రయోజనాలకూ, ప్రజల ప్రయోజనాలకూ(ఈ ప్రజలే విప్లవంలో మిత్రులుగా వుండవలసినవారు) మధ్య ప్రత్యక్ష వైరుధ్యం వుంది. ఎంత ప్రత్యక్ష మైనదంటే, బ్రిటిష్ పాలనను విప్లవ మార్గంలో అది కూలద్రోయజాలదు.

భారత జాతీయ కాంగ్రెసు సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా రెండుసార్లు ప్రజా ఉద్యమాల్ని నిర్మించక తప్పని పరిస్థితి ఏర్పడింది. (1919-22 సహాయ నిరాకరణోద్యమం, 1930-31 శాసనోల్లంఘనోద్యమం). ఆ రెండు సార్లూ, వాటికి నిధులిచ్చిన, వాటిని కంట్రోలు చేసిన బూర్జువాగ్రూపులూ, బూర్జువా-పెటీబూర్జువా రాజకీయవేత్తలూ తమ అనుచరులు విప్లవమార్గం చేబట్టకుండా చేసేందుకు చాల జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు. సహాయ నిరాకరణోద్యమాన్నిగానీ, శాసనోల్లంఘనోద్యమాన్నిగాని విప్లవోద్యమాలుగా పరిగణించడం మౌలికంగా పొరబాటు. ఆ రెండు ఉద్యమాలూ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం నుంచి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాన్ని డిమాండు చేయలేదు. మద్రాసు కాంగ్రెసు తరవాత కొందరు వామపక్ష నాయకులు స్థాపించిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సమితి పటాటోపంతో కూడిన ఒక యుక్తి మాత్రమే. సామాన్య కాంగ్రెసు నాయకుని దృష్టిలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం అంటే, సాధారణ కాంగ్రెసువాదుల్ని సంతృప్తిపరచేందుకూ, రెండోవైపు ప్రభుత్వాన్ని బెదిరించేందుకూ పనికివచ్చే ఒక శబ్దం. అంతేకాదు. ఈ రెండు ఉద్యమాలూ అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకొనేందుకవసరమైన కార్యక్రమాల్ని ప్రజల ముందుంచలేదు. వాటి నాయకులు హింస ద్వారా

సాధ్యమయే దానిని అహింస ద్వారా రాకుండా చేశారు. ప్రజలు తమంత తాము విప్లవోద్యమంలోకి వస్తూంటే, వారిని అడ్డుకోడానికి సందేహించలేదు. ఉదాహరణకు చౌరీచౌరాలో ప్రజలు పోలీసులపై ప్రతీకార చర్య జరపడాన్ని సాకుగా తీసుకొని మొత్తం సహాయ నిరాకరణోద్యమాన్నే ఉపసంహరించడం. 1930-31 శాసనోల్లంఘనోద్యమం రెండు ఉద్దేశాలతో ప్రారంభింపబడింది. ఒకటి, ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకురావడం. రెండు, ప్రజల్లో పెరుగుతున్న దౌర్జన్యాన్ని (అనగా విప్లవ చైతన్యాన్ని) అరికట్టడం. వీటిలో రెండవదే, అంటే విప్లవాన్ని అరికట్టడం, ఎక్కువ జయప్రదమైంది.

కాబట్టి, భారత బూర్జువావర్గం విప్లవమార్గం అవలంబించజాలదు. కొంతకాలం అది సామ్రాజ్య వాదాన్ని సౌమ్యంగానో, గట్టిగానో ఎదుర్కోవచ్చు. అంతేగాని, సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా విప్లవమార్గం మాత్రం చేబట్టదు. దాని రాజకీయ కార్యకలాపాలు ఎలాంటివంటే, ప్రభుత్వాన్ని ఏ మోతాదులో వ్యతిరేకిస్తుందో, ఆ మోతాదులో ప్రజల విప్లవోద్యమ బీజాల్ని అరికడుతుంది. ఎప్పుడైతే ప్రజావిప్లవం దాని ఉనికికి ప్రమాదం కలిగిస్తుందో, అప్పుడది ప్రత్యక్షంగాను, చురుగ్గాను విప్లవ ప్రతీఘాతశక్తిగా తయారై ప్రజలకు వ్యతిరేకంగా సామ్రాజ్యవాదంతో చేతులు కలుపుతుంది. బూర్జువావర్గం కొంతకాలం విప్లవ ప్రతీఘాతశక్తులకూ (సామ్రాజ్యవాదం, దాని మిత్రులైన సంస్థానాధీశులు, జమిందార్లు, భూస్వాములు, ఉన్నత వర్గ ప్రభుభక్తులు). విప్లవ శక్తులకూ (కార్మికులు, రైతులు, పట్టణ పేదలు, పెటీబూర్జువావర్గం, విప్లవ చైతన్యంగల యువకులు) మధ్య ఊగిసలాడవచ్చు. ప్రారంభదశలో కొంతమేరకు విప్లవోద్యమ పురోగతికి సహాయం కూడా చేయవచ్చు. కాని, తరవాత దానిని అంతకంతకు అడ్డుకొంటుంది. వక్రమార్గం పట్టిస్తుంది. చివరకు, విప్లవోద్యమం బలం పుంజుకొనేకొద్దీ, విప్లవ ప్రతీఘాతశక్తులతో చేతులు కలుపుతుంది. అందుచేత, భారత బూర్జువావర్గం ఉత్తరోత్తరా విప్లవ ప్రతీఘాత పాత్ర నిర్వహిస్తుందనడంలో ఎట్టి సందేహం లేదు. ఇదే సరియైన అంచనా అని చైనా విప్లవ ఘటనలు రుజువుచేస్తున్నాయి. అక్కడ జాతీయ బూర్జువా వర్గం 1927లో విప్లవానికి తిలోదకాలిచ్చి, కార్మిక-కర్షకుల విప్లవోద్యమాన్ని అణచేటందుకు సామ్రాజ్యవాదంతో చేతులు కలిపింది. అత్యంత ఘాతుకమైన హింసాకాండను అమలు జరిపింది. చరిత్రలో యిది పరమ కిరాతక చర్యల్లో ఒకటి (8 నెలల్లో 20,000 మంది ఊచకోత కోయబడ్డారు).

దీన్నిబట్టి, సామ్రాజ్యవాదానికీ, బూర్జువా వర్గానికీ మధ్య వైరుధ్యం ఎల్లకాలం వుంటుందా లేక రాజీ సంభవమవుతుందా? అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతుంది.

సామ్రాజ్యవాదం అనుసరిస్తున్న సాధారణ పంథా ఒకటే: పారిశ్రామికాభివృద్ధిని అరికట్టడం, ద్రవ్యనిధులపైన, బ్యాంకింగ్‌పైన పూర్తి కంట్రోలు, వగైరా. ఈ విధానం బూర్జువావర్గ అభివృద్ధికి దోహదమిచ్చే రాజీ అసాధ్యపడేటట్లు చేస్తుంది. ప్రపంచ పరిస్థితి యిందుకనుగూలంగా లేదు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం ఆర్థికంగా బలహీన పడుతోంది. అందుచేత అది బూర్జువా వర్గానికి గణనీయంగా సౌకర్యాలిచ్చే స్థితిలో లేదు. పైగా, భారతదేశాన్ని ఇంకా ఎక్కువగా దోచుకొనేందుకు, తన రాజ్యాధిపత్యాన్ని మరింతగా ఉపయోగించుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తుంది. ఇందుకు అన్ని మార్గాలూ ఉపయోగిస్తుంది. 1920-22 సహాయ నిరాకరణోద్యమాన్నీ, 1930-31 శాసనోల్లంఘనోద్యమాన్నీ అణచేందుకు అది పాశవిక నిర్బంధ విధానమవలంబించింది. ఫలితం, బూర్జువావర్గ దాసోహం. సైమన్ కమిషన్ నివేదికగాని, మొదటి రౌండ్‌టేబుల్ సమావేశం గాని, రెండవ రౌండ్‌టేబుల్ సమావేశంగాని రాజీకి అనుకూలమైన సూచనలేవీ చేయలేదు.

సామ్రాజ్యవాదం బూర్జువా వర్గానికి సదుపాయాలేవైనా కలిగిస్తే, అవి సామ్రాజ్యవాదానికే ముప్పు తెస్తాయి. అందుచేత, బూర్జువావర్గ ఆశయాలను సంతృప్తిపరచే సుస్థిర రాజీకి అవకాశమేమీ లేదు. ముందుముందు అట్టి సుస్థిర రాజీజరగడమే తటస్థపడితే, విప్లవ ప్రజా ఉద్యమం బూర్జువావర్గాన్ని విప్లవ ప్రతీఘాత సామ్రాజ్యవాద శిబిరంలోకి నెట్టివేసినప్పుడు మాత్రమే సంభవం. గాంధీ-ఇర్విన్‌ల మధ్య జరిగిన ఒడంబడిక కొద్దిరోజులే అమల్లో వుంది. తరువాత సామ్రాజ్యవాదం దాన్ని తుత్తునియలు చేసింది. అందుచేత, ఉభయ పక్షాల మధ్య సుస్థిర రాజీకి భౌతిక ఆధారమేమీ లేదు. ముందుముందు ఏదైనా రాజీ జరిగితే, అది పైపై రాజీగానే వుంటుంది.

పెటీబూర్జువా వర్గం కూడా విప్లవానికి నాయకత్వం వహించలేదు. ఈ వర్గంలో ముఖ్యంగా పట్టణ పెటీబూర్జువావర్గంలో, విప్లవ విజయాన్ని కోరే సెక్షన్లు ఉన్నమాట నిజమే. దానివల్ల వారు లబ్ధిపొందేమాట కూడ నిజమే. కాని, పెటీబూర్జువా వర్గం ఒక వర్గంగా విప్లవానికి నాయకత్వం వహించజాలదు. నిజానికి అదొక వర్గమే కాదు. అందులో సమాన ఆర్థిక లక్షణాలు గల సెక్షన్లు ఉన్నప్పటికీ, వాటి కార్యకలాపాలు భిన్నమైనట్టివి. ఏ సామాజిక బంధమూ వాటిని కలిపివుంచడం లేదు. ఈ వర్గానికి రాజకీయ చైతన్యం వుంది. ఐతే, అది నికరమైనది కాదు; నిలకడగలది కాదు. ఈ వర్గానికి చెందిన వ్యక్తులు కొందరు విప్లవోద్యమానికి ఉపయోగకరమైన సహాయం చేయవచ్చు. అయితే, ఆ వర్గానికి చెందినవారుగా మాత్రం కాదు.

ఇక కార్మికవర్గం వుంది. విప్లవానికి నాయకత్వం వహించవలసింది పారిశ్రామిక కార్మికవర్గమే.

ఆధునికయుగంలో సామాజికాభివృద్ధికి ప్రధాన చోదకశక్తి బృహత్ పరిశ్రమలు. ఈనాడు సమాజాన్ని నడుపుతూన్నది పారిశ్రామికనగరం. దాన్ని వెంబడించేది పల్లెసీమ. రైతు వెనుకబడ్డ ఉత్పత్తి విధానానికి ప్రతినిధి. అది ఎప్పటికైనా

అంతరించకమానదు. అట్టి వర్గం సమాజ పురోగతికి దారితీసే ఏ ఉద్యమాన్నీ, నడపలేదు.

ఉత్పత్తి విధానాన్ని బట్టీ, జీవిత విధానాన్ని బట్టీ చూస్తే, రైతాంగం సాంస్కృతికంగా (కల్చరల్లీ) కార్మికవర్గం కంటే వెనుకబడి యుంది. కార్మిక వర్గం ప్రత్యక్షంగా పెట్టుబడిదారీ విధానానికెదురుగా నిలిచియున్నందున, ఆధునిక సమాజంయొక్క స్వభావాన్ని రైతాంగం కన్న సమగ్రంగా అది అవగాహన చేసుకొంటుంది. రైతాంగం కన్న సమగ్రమైన వర్గచైతన్యాన్ని పొందుతుంది. సాధారణ భావాలను, విధానాలను అలవరుచుకొని వాటికోసం పోరాడగల్గుతుంది. రైతాంగం అలాకాక, సంకుచిత ప్రయోజనాలను మాత్రమే కలిగియుంటుంది. సాధారణ రాజకీయ విధానాలు అప్పటికప్పుడు రైతాంగ అవగాహన కందవు. రైతులు అప్పటికప్పుడు తమ పీడకునికి వ్యతిరేకంగా, తమ భూస్వామికి వ్యతిరేకంగా, తమ వడ్డీవ్యాపారస్తునికి వ్యతిరేకంగా చేతులు కలిపి పోరాడగలరు. కాని, విస్తృత ప్రాంతంలో ఒక వర్గంగా అది భూస్వామ్య వర్గాన్నెదుర్కోడానికి అంతకంటే ఎన్నో చిక్కుల్ని ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. కార్మికవర్గం అలాకాక, జాతీయస్థాయిలోను, అంతర్జాతీయ స్థాయిలోను వర్గచైతన్యాన్ని సులభంగా అలవరుచుకొంటుంది (1857 భారత స్వాతంత్ర్య సమరాన్ని ఇంగ్లండులో ఛార్టిస్టులు నిర్ద్వంద్వంగా బలపరచారు- కం.సం). సాంస్కృతికంగా కార్మికవర్గం రైతాంగం కన్న అభివృద్ధి చెందింది గనుక విప్లవానికి నాయకత్వ పాత్ర వహించగలదు.

రైతాంగంతో పోలిస్తే, కార్మికవర్గంలో ఐకమత్యం హెచ్చు. పేద, మధ్య, ధనిక రైతుల ప్రయోజనాలు భిన్నమైనట్టివి. వాటి మధ్య ఘర్షణ తప్పనిసరిగా వుంటుంది. కార్మికవర్గంలో కూడా భిన్నతరగతులున్నప్పటికీ వాటి మధ్య ఘర్షణ స్వల్పమైనదిగానే వుంటుంది. కార్మికులు కలిసి నివసించడం వల్లా, కలిసి పనిచేయడం వల్లా, కలిసి కష్టసుఖాలను అనుభవించడంవల్లా వారిలో సంఘీభావం, క్రమశిక్షణ వాటంతట అవి అలవడతాయి. రైతుల్లోగాని, యితర వర్గాల్లోగాని యిది అసంభం. దోపిడీకి గురిఅవుతూ కార్మికులు గడించే అనుభవం ఆర్థిక రాజకీయ వ్యవస్థను మరింత సమగ్రంగా అవగాహన చేసుకొనేటట్లు చేస్తుంది. అందుచేత, యితర వర్గాలకంటే సమగ్రమైన విప్లవ దృక్పథం అలవరచుకొంటుంది. వీటన్నింటిని బట్టి చూస్తే, కార్మికవర్గ చైతన్యం రైతుల చైతన్యంకంటే ఉన్నతమైనదని గ్రహించగలం.

చివరగా, కార్మికులు పట్టణాల్లోను, నగరాల్లోను పనిచేస్తూ, ఉత్పత్తికేంద్రాల్నీ, రవాణా కేంద్రాల్నీ, కమ్యూనికేషన్ కేంద్రాల్నీ కంట్రోలు చేయగల స్థితిలో వుంటారు. సమాజంయొక్క ఆయువుపట్లు వీరి చేతుల్లో వుండడంవల్ల, యీ వర్గం తీసే దెబ్బ దాని సంఖ్యాబలం కన్న చాలా శక్తివంతమైనది.

భారతదేశంలో కార్మికవర్గం వెనుకబడి యున్నప్పటికీ, రైతాంగంతో పోలిస్తే అది చాలా అభివృద్ధిచెందిన వర్గం. దాని రాజకీయ అనుభవం, చైతన్యం కూడ ఉన్నతమైనట్టివి. అందుచేత భారతదేశ విప్లవంలో కార్మికవర్గమే నాయకత్వం వహిస్తుందనీ, రైతాంగం భూస్వాముల భూమిని స్వాధీనమొనర్చుకోవడం ద్వారాను, భూస్వామ్య-పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను నాశనం చేయడం ద్వారాను గ్రామసీమల్లో విప్లవానికి పునాదులు నిర్మిస్తుందనీ మేము అభిప్రాయ పడుతున్నాం.

గాంధీవాదం ఒక సమగ్రమైన, చక్కగా ఆలోచించి రూపొందించిన బూర్జువా సంస్కరణ వాదం. దీన్ని మేము వ్యతిరేకిస్తాం. ప్రతి సంస్కరణవాదానికున్నట్లే, దీనికూడా రెండు పార్శ్వాలున్నాయి. ఒకటి, శాంతియుతంగాను, చట్టబద్ధంగాను సంస్కరణలను సంపాదించడం. రెండు, విప్లవాన్ని వ్యతిరేకించడం. రెండవది ఆచరణలో ఎక్కువ ప్రాధాన్యం గలది. గాంధీజీకి సర్వసంగపరిత్యాగి అనే కీర్తి వుంది. దానివల్ల ప్రజల్లో పలుకుబడి సంపాదించారు. తద్వారా భారత బూర్జువావర్గ ప్రతినిధి అయారు.

బూర్జువావర్గం గాంధీవాదం ద్వారా ప్రజానీకాన్ని చాల విస్తృతంగా సమీకరించగలిగింది. ఇతర విధానాల వల్ల సాధ్యం కానంత పలుకుబడిని అది సంపాదించింది. గాంధీవాదం ఖద్దరు కార్యక్రమం ద్వారాను, అనేక రక్షణలతో కూడిన పరిమిత పన్నుల నిరాకరణోద్యమాల ద్వారాను రైతుల ప్రతినిధినని చెప్పుకొంటూంది. అహమ్మదాబాద్ జౌళి కార్మికుల సంఘం వంటి సుతిమెత్తని యూనియన్ల ఆధారంతో కార్మికుల ప్రతినిధినని కూడా చెప్పుకొంటూంది. కార్మికవర్గం మీద గాంధీవాదం యొక్క ప్రభావం తక్కువది కాదు. అహమ్మదాబాద్‌లో అది మిక్కుటంగానే వుంది. దేశమంతటా దాని ప్రభావం కొద్దోగొప్పో వుంది. అది అత్యంత అభివృద్ధి నిరోధకమైనట్టిది. రైతాంగ జనాభాలో ప్రధానంగా ధనిక రైతులే దానికి అండ. గాంధీజీ నడిపిన రైతు ఉద్యమాలు రైత్వారీ ప్రాంతాలకు మాత్రమే పరిమితం. జమీందారీ ప్రాంతాల్లో ఆయన వర్గ సామరస్యాన్ని బోధించారు.

స్థూలంగా, గాంధీవాదంలోని విప్లవ వ్యతిరేకాంశ యీ క్రింది లక్షణాల్లో ద్యోతకమవుతుంది: శత్రువుపట్ల సమరశీలత లోపించడం ("నీ శత్రువును ప్రేమించు"); "సాత్విక నిరోధ" పద్ధతి; "శాసన" ధిక్కారం వగైరా, వ్యక్తులు ముందుగా నోటీసు యిచ్చి అరెస్టుకావడం, జైళ్ళను నింపడం మొదలైన పద్ధతులు సామ్రాజ్యవాదానికే ఉపయోగపడతాయి. ఎందుచేతంటే యివి రంగంలో వున్న క్రియాశీలురను, చైతన్యవంతులను పోరాటం నుంచి అతి సులభంగా దూరం చేస్తాయి.

(ముజఫర్ అహమ్మద్ సంపాదకత్వం క్రింద వెలువడ్డ సంయుక్త ప్రకటనలోని ముఖ్య భాగాలకిది సరళానువాదం : పుటలు 81-90, 93, 98-102, 268-269)

★★★★★